

Glazbenim naukom do uspješnosti

Mnogo je razloga radi kojih djecu i mlade potičemo na učenje glazbe ili podržavamo njihovu želju za tim. o Onom – učiti glazbu radi nje same – neću se baviti u ovome tekstu. Taj će razlog roditelji, ako ga dijete ili mlada osoba uspije izraziti, lako shvatiti i prema mogućnostima, vlastitoj prosudbi i odnosu prema umjetnosti tu odluku podržati ili osobu pokušati „prizemljiti“ u znanost ili neku drugu djelatnost. Razlog o kojem želim pisati ovaj je : Učiti se glazbu mora zato, da bi se stekle i razvile karakterne i druge osobine, kako bi se prije spomenuto „prizemljenje“ u znanost ili neku drugu djelatnost ostvarile na lakši i efikasniji način. Ovaj zaključak iznosim potaknut spoznajom da mnogi visoko obrazovani te oni s magistarskom ili doktorskom titulom svih struka – moglo bi se reći intelektualna i znanstvenička elita – imaju glazbeno obrazovanje. Uzimajući u obzir i sve ono što zahvaljujući gotovo tridesetogodišnjem glazbenopedagoškom iskustvu znam o svojim bivšim učenicima, usudujem se ustvrditi : glazbeni je nauk jedan od sigurnih putova prema uspješnosti. Eto zašto :

Stjecanje radnih navika i vježbanje koncentracije

Svirati koje od glazbala traži dugotrajnu vježbu. U svladavanju tehnike sviranja nema mjesta kampanjskom radu, nego se do rezultata dolazi isključivo postupnim radom i svakodnevnim vježbom. I tako, svakodnevnim vježbanjem stječe tehnika sviranja glazbala te još i više od toga; vježba se čini svakodnevnog bavljenja predmetom od interesa i / ili izvršavanja preuzete i stječe vlastito iskustvo o tome kako se malim koracima, ali učestalo, daleko stiže. Dakle, glazbeni je nauk jedan od odličnih načina stjecanja radnih navika.

Početak izvođenja skladbe – bez obzira je li riječ o vježbanju ili nastupu pred publikom utihnulom u očekivanju glazbe – posebno je zahtijevan trenutak i traži snažnu koncentraciju radi usklađivanja velikog broja čimbenika. Slično je i dalje; pratiti notni tekst i sve oznake iz retka u red, uskladiti lijevu i desnu ruku, katkada i rad nogu na pedalama, disanje...nije lako ni nabrojati sve ono što sudjeluje u oživotvorenju glazbe, pa bila riječ i o najkraćoj skladbi. Dakle, svako vježbanje i izvođenje glazbe bitno pridonosi povećanju brzine i kvalitete koncentracije.

Od kontrole napetosti do otpornosti na stres

Glazbena se umjetnost dobrim dijelom temelji na napetosti, koja se uspostavlja na mnogo različitih razina : suodnosom tonova u melodiji, pojavama iz područja harmonije i kontrapunkta, odabirom registra glazbala, postupcima oblikovanja tj. suodnosom dijelova skladbe i sl.. Napetost se svira, iznosi iraste, da bi se prema svršetku smirila i nestala – tek će tada, primjerice, klavirist podignuti ruke s tipki, uz istu onu koncentraciju s kojom ih je spustio.

Glazba postoji u vremenu i iznova nastaje svakim novim izvođenjem. Izvoditelj je, dakle, onaj koji će tu napetost stvoriti i opustiti. Tako je svirač izvor i kontrolor tenzije prema kojoj se ravnaju puls i osjećaji slušatelja. Izvoditelj također reagira, ali se ne prepušta; on stvara, potiče i nameće, ali i smiruje svaku stvorenu tenziju, on u potpunosti vlada sobom i zadržava apsolutnu kontrolu, da bi slušateljima u trenutku oživotvorio ono što su Bach ili Beethoven mislili i osjećali da netko drugi misli i osjeća. U tom smislu svirač čitav svoj svirački vijek uz glazbalo vježba i uspostavlja kontrole nad samim sobom. Vježba te kontrole,

što nije zanemarivo, ne traži posebno vrijeme, svjetonazor ili čak prehranu, kao npr. joga, meditacija ili slično.

Uživanje glazbe i njezino izvođenje, u opisanom smislu stvaranja i opuštanja napetosti, ima još jednu iznimnu vrijednu posljednicu. Glazbenici znaju i osigurani su da će se svaka napetost riješiti – ta oni su ti, koji sudjeluju u njezinom stvaranju i rješavanju – i tako uvijek, od najmanje glazbene periode do sonatnog stavka i koje ciklične forme. Time glazbenici, tijekom glazbenog obrazovanja, stječu svojevrsnu **otpornost na stres. U tom se smislu glazbom odgajaju mirnija i odgojlivija djeca i mladi, spremni na posluh.**

Senzibilnost i samosvijest; organizacija vremena

Bavljenje glazbom podiže senzibilnost ne samo na glazbene, nego i na mnoge druge pojave. Glazbenici, poput glumaca, izvježbavaju i uče izražavati osjećaje, pri čemu moraju svladati podražaj i kontrolu sebe samih, kako bi ono što žele glazbom iznijeti biti vjerno. No glazbenici uče i „osjećati“ druge, što je neophodno pri skupnom muziciranju. Da bi se, primjerice, uskladili početak i svršetak izvođenja glazbenog djela, mora se naučiti osjetiti i prepoznati pogled, izgled, napetost mišića: mora se naučiti sudjelovati svim osjetilima i prepoznavati sve znakove, da dvoje ili više djeluju „kao jedan“, što postaje vrijedna škola za život u glazbi, ali još više i izvan nje.

Glazbenici stalno iznova stvaraju umjetnine i njihovo iskustvo u tome s vremenom postaje ogromno. To stalno, svakodnevno i mnogokratno **stvaranje** podiže osjećaj samosvijesti i vlastite vrijednosti, naročito važan djeci i mladima tijekom odrastanja. I kad nešto drugo zapne ili ne ide kako bi se htjelo, **glazba i sviranje postaje utočište i izvor snage** pa se i teškoće kao i one prave, životne, strpljivije podnose i lakše rješavaju.

Posebna je vrijednost sudjelovanje u kakvom ansamblu ili orkestru. kao prvo, takav se ansambl obično sastaje uvečer pa sudjelovanje u njemu učenicima daje osjećaj večernjeg izlaska, zabave (što svako skupno muziciranje zaista jest) i druženja s vršnjacima, čega im nikad nije dosta. Uz to, spoznaja da se i bez **zadnje violine** zapravo ne može, može povisiti samopouzdanje i postati melem za pomanjkanje sigurnosti u sebe i svoje vrijednosti, naročiti kad se s vremenom primiču dirigentu, tj. postaju značajniji ansamblu, jer dolaze mlađi i manje vješti svirači. Tako se zorno uči vlastita nezamjenjivost i neponovljivost te se spoznaje sebe samog. Gotovo bezbolno i uz zabavu uči se da uvijek ima boljih i lošijih, uči se prihvatiti tuđu (u ovom slučaju dirigentovu) procjenu vlastitih sposobnosti te uvidjeti kako se na nju može utjecati (u ovom slučaju, više truda i vježbanja te dulja praksa osiguravaju bolju poziciju u orkestru) i sl.

Učenici glazbenih škola imaju mnogo više obaveza negoli njihovi vršnjaci, koji ne prakticiraju takve aktivnosti. Glazbenici stoga moraju naučiti organizirati svoje vrijeme, jer su im obveze ne samoopsežnije nego i raznorodnije (nastava, vježbanje, pisanje zadaća, skupno muziciranje), a katkada ovise i o satu te kućnom i obiteljskom redu.

Zaključak

Vjerojatno postoji još mnogo razloga koji bi se mogli istaknuti u korist glazbenog nauka. Vrijedna je i činjenica da se njime širi broj polaznika što bitno pridonosi razvoju komunikativnosti, a i mogućnost odabira bliskih prijatelja je veća.

Poznatu Platonovu misao : **Što je u državi bolja glazba, bolja je i država** mogla bi se preoblikovati ovako : Pokažite mi kakav je u državi odnos prema glazbenoj umjetnosti i kakva je skrb o glazbenom nauku pa ću vam reći u kojem se smjeru ta država razvija. Jer, da se vratim na početak i spomenem poticaj za razmišljanje o vezi između glazbenog

obrazovanja i elitizma : **Glazbena škola uistinu je elitna škola, ali ne zato jer je pohađaju djeca iz elitnih obitelji i, nego zato jer se u njoj odgaja i djelomice stvara buduća elita jednog mjesta, grada ili države.**

Tihomir Petrović, prof., učitelj teorijskih glazbenih predmeta na Glazbenoj školi Vatroslava Lisinskog u Zagrebu, utemeljitelj i predsjednik Hrvatskog društva glazbenih teoretičara